

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 46.

V Mariboru, dne 14. novembra 1901.

Tečaj XXXV.

Slovensko vseučilišče.

Več kot kedaj poprej se govori te dni o ustanovitvi slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Zahvaliti se moramo za to italijanskim dijakom. Na vseučilišču v Inomostu je bil letos nastavljen profesor, ki je začel čitati svoja predavanja v italijanskem jeziku. To pa je razkačilo nemško-narodne dijake in z razgrajanjem so zabranili profesorju nadaljna predavanja. Italijanski dijaki pa so rekli: Če nam na nemškem vseučilišču ni dovoljeno poslušati predavanj v materinem jeziku, pa nam dajte lastno italijansko vseučilišče v Trstu. In italijanski dijaki v Inomostu, v Gradcu in na Dunaju z izgredu in razgrajanjem še zdaj ponavljajo to zahtevo. Cela zadeva je prišla tudi v državno zbornico. Italijanski poslanci so vprašali naučnega ministra radi dogodkov v Inomostu. Naučni minister Hartel pa jim je odgovoril, da bo vlada skrbela za to, da se italijanskim dijakom omogoči učenje v materinem jeziku. S tem je Lahom obljubljeno laško vseučilišče.

Ta obljuba pa je morala najhujše v z nemiriti vse Jugoslovane. Jugoslovani nimajo nobenega vseučilišča, niti obljuba se jim ne stori, čeprav so že večkrat stavili svoje zahteve. Jugoslovani štejejo nad dva milijona duš, Italijani na jugu komaj 310.580 duš. Italijani imajo komaj 300 vseučiliščnikov, Jugoslovani okoli 1000. In vendar vlada prezira zahtevo Jugoslovancev po lastnem vseučilišču, Italijanom pa dela obljube.

Najprej so dali izraz svojemu ogorčenju jugoslovanski vseučiliščniki na Du-

naju in v Gradcu. Nad 1000 slovanskih dijakov, med njimi blizu 800 Jugoslovancev, se je zbralo v avli dunajskega vseučilišča, da glasno zahtevajo jugoslovansko vseučilišče v Ljubljani. Nemci so jih vsled tega napadli. V odgovor nemški surovosti so slovanski dijaki zapeli »Hej Slovani!«, »U boj!«, »Lepa naša domovina«. Z velikim navdušenjem se je vsprejel sklep za vseučilišče v Ljubljani. Prišlo je potem do pretepov med slovanskimi in nemškimi dijaki. A slovanski dijaki se niso ustrašili, ampak ponosno korakali po dunajskih ulicah, pojoč slovanske pesmi. Tudi v Gradcu so imeli jugoslovanski dijaki veličasten shod za vseučilišče v Ljubljani.

V državnem zboru pa so naši jugoslovanski poslanci storili odločen korak za jugoslovansko vseučilišče v Ljubljani.

V tem važnem trenutku ne sme tudi narod sam zamuditi svoje dolžnosti. Morda še ni bilo ugodnejšega trenutka kot sedaj, da Jugoslovani zahtevajo lastno vseučilišče. Naj nas zgodovina ne dolži, da se nismo znali o pravem času potegniti za svoje najvišje prosvetne potrebe. Kakor en glas se naj razlega sedaj po slovanskem jugu zahteva po vseučilišču v Ljubljani. Vsako društvo, bodisi politično ali nepolitično, naj odpošlje zahtevo po vseučilišču. Istotako občinski in okrajni zastopi. Nobeno zborovanje se ne sme vršiti, na katerem bi se ne zahtevalo tudi slovenskega vseučilišča. Naprej, zastava Slave!

Trgovina z žitom na obroke.

Poljedelci in manjši mlinarji se že dolgo vrsto let pritožujejo o trgovini z žitom na obroke, ki se vrši na žitnih borzah. Na teh borzah narekujejo kupovalci, ki o stroških pri pridelovanju nimajo nobenega pojma, ceno kmetiskim pridelkom. Na Nemškem se je kupčija z žitom na obroke že postavno prepovedala. A določbe nemškega postavodajstva o tej trgovini so precej nejasne in nedolžne, tako da prepoved poljedelcem ni mnogo koristila. V avstrijskem državnem zboru letos kmetiski poslanci odločno zahtevajo prepoved trgovine z žitom na obroke, seveda samo takozvane blanko-trgovine, pri kateri ni treba nikdar oddati žita kupovalcu, ampak kupovalec in prodajalec si samo plačata razloček v cenah. V poljedeljskem odseku se je že izdelalo poročilo proti taki trgovini. Poročilo je izdelal naš štajerski poslanec dr. M. Ploj. Sploh so slovenski poslanci v tem odseku nastopali kot veščaki in prijatelji kmeta. Poslanec iz slov. središča g. Povše je v ostrih besedah zahteval od ministra, da se hitro odpravi blanko-trgovina.

Poročilo poljedeljskega odseka zahteva pred vsem to-le: 1. Da se prepove trgovina s poljskimi pridelki na obroke. 2. Da se prekličejo določbe člena 357. trgovinskega zakonika, ker bi se v smislu tega člena še vedno mogla vršiti trgovina potom diferenčnih pogodb. 3. Določiti se mora tudi kazen za one, ki opuste resnično napoved. 4. Trgovina na borzi s pridelki se mora podrediti poljedeljskemu in trgovinskemu ministerstvu

Listek.

Nedolžno obsojen.

Resnična povest. — Spisal L. Heitzer.

(Dalje.)

X.

Potem je vstal in šel iz kapelice in bolnice, da bi šel k odvetniku. V časnikih, ki so ležali na njegovi mizi, je našel povelje, da ga zaprejo. Da bi ga biriti prijeli, tega ni hotel, zato se je prostovoljno pokazal.

«Kdo me počasti z obiskom?» nagovori ga odvetnik, ki nikakor ni slutil, da je duhovnik isti, ki ga zasledujejo.

«Jaz sem bolniški duhovnik Paul Karner», odgovoril je prišlec s privzdignjeno glavo. «Oh», prišlo je zategnjeno iz uradnikovih ust. «Vi pridete se sami zatožit tatvine pri pokojnem bankirju Viljemu Belliniju?»

«Ne gospod odvetnik!», odgovoril je duhovnik, «jaz nisem tat!»

«Zakaj pa potem pridete k meni?» praša začuden uradnik.

«Ravnokar sem bral vaše povelje proti meni; zato sem se prostovoljno udal preiskavi.» — «Ravnokar ste brali povelje? Saj je bilo že pred več dnevi izdano. Ali vi ste bili na potovanju. Ravno vaše potovanje je

potrdilo sumnjo. Mi bote povedali vzrok in namen vašega potovanja?»

«Ne», odgovori duhovnik odločno. «Ne? Če tega ne storite, le še pomnožite sumnjive napore!» — «Ne morem drugače!»

«Morebiti mi bote raje odgovorili, če vam stvar natančneje razložim. Sin pokojnega bankirja je neposredno pred njegovo smrtjo in vašim prihodom 20.000 dolarjev zaklenil v pisalnico, in Patrik Bellini je pripravljen s prisego potrditi, da razun vas od tistega trenutka ni bil pri umirajočem nikdo, in da nikdo ni mogel zvedeti o denarju. Rečite torej, ni mogel sum ravno vas zadeti?»

Pri tem dokazovanju je kmalu duhovnik obledel; ali odgovoril je z lastno mu trdo odločnostjo: «Gospod odvetnik, jaz nisem tat!»

«Jaz nisem tat, pravite; hočete reči, da je denar po pošteni poti prišel v vaše roke?» Duhovnik je tiščal ustnice skupaj, kakor bi hotel obvarovati, da ne bi mu proti volji ušla kaka beseda. «Z molčanjem si stanje le še shujšate in mene prisilite, da vso postavno strogost nad vami spolnim.»

Gospod Karner ni nič odvrnil; odvetnik je trdo pogledal, ne da bi mogel duhovnika k čemu pregovoriti. «Torej toliko priznate, da ste dobili denar?» «Jaz nisem tat», odgovoril je duhovnik in moral si je prizadeti

nekaj, da je besedo dovolj močno in odločno odgovoril.

«Priznati moram, težko mi je, vas katoliškega duhovnika, takega hudodelstva tožiti. Pomislite vendar, da ni le vaša čast, ampak tudi veljava vašega častitega stanu v nevarnosti. Dajte mi vendar pomoček, če ste nedolžni, da pridem resnici do dna.»

«Jaz vas le prosim, jaz sem nedolžen, končajte preiskavo, ker vam ne morem ničesar povedati», rekel je duhovnik, ki je spoznal, da za njega ni rešitve, razun ako bi Bog naravnost čudež hotel storiti.

«Torej ne morem drugega storiti ko dolžnost; s trdovratnim molčanjem me silite k temu.» Nato pozvoni z električnim zvoncem in zapove vstopivšemu uradniku v uniformo oblečenemu: «Spravite tega moža v preiskavni zapor!»

XI.

Drugi dan se je razširjala novica po veri sovražnih časnikov, da je katoliški duhovnik, z imenom Pavel Karner zaradi tatvine zaprt. To vam je bila vesela novica za sovražnike vere; z očitanjem in psolvkami so se spravili na cerkev in njene služabnike. Posebno vbolega vjetnika so razvpili za svetohlinskega malopridneža, ki najsvetejše skrivnosti svoje vere skruni in v to rabi, da svoje hudodelske

borznega komisarja imenuje poljedelsko ministerstvo. 5. Kmetijske zbornice ali društva morajo dobiti več upliva pri borznih poslih. 6. Komisijska trgovina s poljedelskimi pridelki se mora preosnovati. 7. Potrebna je preosnova razsodišč. 8. Poljedelci morajo dobiti svoje zastopnike v vodstvu na borzi.

Naši poslanci naj le vstrajajo v boju za kmetijske koristi. Naj izvedejo tudi svojo grožnjo, da ne bodo glasovali za proračun, ako poljedelsko ministerstvo ne ugoditi njihovim zahtevam.

Državni zbor.

Slovensko vseučilišče.

Vsled nemirov, ki so nastali v Inomostu med nemškimi in laškimi visokošolci, so laški državni poslanci vložili interpelacijo na naučnega ministra, ali namerava vlada ustanoviti vseučilišče za avstrijske Lahe? Minister dr. Hartel je odgovoril, da bo vlada storila, kar je treba v tem obziru. — Iz teh besedi so jugoslovanski državni poslanci spoznali, da vlada res namerava za avstrijske Lahe ustanoviti vseučilišče in so se zbrali pretečeni četrtek 7. novembra k skupni seji, da se posvetujejo o koraku, ki se naj stori, da dobimo tudi mi Slovenci prepotrebno vseučilišče.

Ker v petek, soboto in ponedeljek ni bilo seje, se je mogel dotični nujni predlog vložiti še le v seji 12. novembra. Podpisani so najprej načelniki vseh jugoslovanskih klubov v tem-le redu: dr. Sušteršič (slovanski centum), dr. Ferjančič (jugoslovanski napredni klub), dr. Ivčević (načelnik jugoslovanskega kluba) in vsi ostali jugoslovanski poslanci. Čehi in Poljaki tega predloga niso sicer podpisali; a ni dvoma, da bodo pri tem boju podpirali Jugoslovane.

Predlogi poslanca Žičkarja.

1. Za občino Zabukovje pri Sevnici, ki je bila v letih 1898, 1899 in 1900 po toči poškodovana in je letos po preplavljenju Sevnice veliko trpela; mnogo rodovitnih travnikov in njiv je že razdrila;

2. Za posestnike v katastralnih občinah Metenvrh in Ledina v občini Sevnica radi poškodb vsled potoka Sevnice, ki izpodkopava obrežja in odnaša rodovitno zemljo;

3. Za posestnike v katastralni občini Brezovo in v občini Blanka, katerim izpodkopava Sava obrežje in trga travnike in njive;

4. Za slovenjegraški okraj, kateri vsled preplavljanja Mislinje, Janine in drugih po-

nakane izvrši. Ubogega duhovnika so zvali z duhovniško suknjo zakritega, zastaranega potepuha in slepo obrekujoči časnikarji so zahtevali vso strogost postavno zoper njega. Trumoma so prihajale novine s podobnimi članki v palačo sodnikovo.

Premišljeno je bral in majal glavo. Je-li resnično vjetnik se kazal hudodelnika? Se ni kazalo na njegovem obličju, da si je svest nedolžnosti? Toda zakaj je tako trdovratno molčal?

Sodnik ni bil katolišk, in zato mu seve tudi ni prišlo na misel, da so usta duhovnega gospoda iz dolžnosti tudi zaprta in odločno molčijo; ni vedel, a vsaj mislil ni na to, da bi hotel katoliški duhovnik, dasiravno bi bil slab človek in grešnik, raje tudi desetkrat najsrmatnejšo smrt pretrpeti, ko le navidezno raniti pečat, katerega mu je pritisnil na jezik zakrament sv. pokore. Tako je pošiljal časnike z onimi članki v jetnikovo celico, da bi ga pregovoril, naj bi s kakoršnokoli besedo ta grozni sum pokrili in ga odvalili. Uradnik ni slutil, da je na tak način pravo duševno mučenje ubogemu duhovniku nakladal. Temu se je srce krčilo, ko se je spominjal sramote, s katero so njega in njegovo mater, sv. cerkev, obsipali. «Gospod, pomagaj mi», ječal je z vso gorečnostjo svoje duše, «da to sramoto ustrajno prenašam po Tvoji volji.»

tokov trpi silno škodo. Stroški za popravo strug so proračunjeni nad 200.000 K.

Poslanec Žičkar je vložil v seji dne 7. novembra t. l. predlog v varstvo domačega vinarstva. Znanе so namreč sleparije, katere uganjajo nekateri nepošteni vinski trgovci, ki kupujejo lahka vina na Ogrskem in drugod ter jih prodajajo pod drugim imenom, n. pr. Zavrčan-Haložan, Turški vrh-Ljutomeržan itd. Vsled tega trpijo domači vinogradniki veliko škodo, ker svojih izbornih vin sploh prodati ne morejo in ker njihova izvrstna kapljica prihaja na slabo ime, če se drugo ničvredno vino pod njihovim imenom prodaja. Goljufano pa je tudi občinstvo, katero za drag denar slabo vino kupuje. Predlog zahteva, da se ima zakonito zavarovati vsako vino, t. j., da se ne sme prodajati tuje vino kot domač pridelok.

Vsi ti nujni predlogi so se sprejeli v seji 7. novembra.

Mariborska gimnazija.

Poslanec Robič je s tovariši vložil interpelacijo, zakaj vlada ne skrbi za vsoprednice na slovenskih paralelkah mariborske gimnazije, katere so prenapolnjene že leta in leta.

Za diurniste

je izdelal proračunski odsek postavo, vsled katere se jim plača znatno boljše. Predlog odseka se je zbornici že predložil.

Dispozicijski fond.

Vlada dobiva razun navadnih zneskov, katere potrebuje za razne znane državne potrebe, tudi še po 200.000 za razne tajne namene. Če državni zbor vladi dovoli tak znesek, se zgodi to v znamenje, da njej zupa. Zgodilo se je pa že tudi, da se ta dispozicijski fond vladi včasih ni dovolil. Proračunski odsek se bavi ravno te dni s to točko. Liberalne nemške stranke zahtevajo, da mora vlada opustiti nekatere slovanske srednje šole, med njimi tudi celjsko spodnjo gimnazijo, sicer ne glasujejo za ta znesek. Ker tudi Čehi vladi nasprotujejo, je prav lahko mogoče, da se vladi ne bo dovolila ta svota. Sploh je pa zdaj malo upanje več, da bi se državni proračun za leto 1902 rešil v letošnjem letu. Čuje se že, da bo vlada zahtevala od državnega zbora, naj njej dovoli pobirati davke v tej visokosti, kakor l. 1901, tudi prve tri mesece bodočega leta.

Volitve za deželni zbor v Galiciji.

Pred nekaterimi meseci so se vršile volitve za deželni zbor v Galiciji. Pri teh vo-

litvah so zgubili Rusini mnogo poslancev; na mesto njih so bili izvoljeni Poljaki. Rusinski poslanci, njim na čelu Romanščuk, so vložili nujni predlog, v katerem zahtevajo, naj izvoli državni zbor posebno komisijo, katera bi se imela podati v Galicijo in tam preiskovati, kakšne krivice so se pri teh volitvah godile Rusinom. Srdito je napadal v svojem govoru imenovani poslanec vlado in Poljake, odgovarjal je Poljak Abrahamovič. Strastno kakor vselej je govoril proti poljskemu plemstvu, proti gališki duhovščini, proti poljskim agentom in proti uradnikom socijalni demokrat Dascinsky. (Ta razprava se v tem trenutku, ko se piše poročilo, še ni končala.)

Proti redovnikom.

Proti redovnikom, ki so izgnani iz Francoskega, se bo vršila obravnava v sredo. Zopet se bo mlatila prazna slama; predlog o kmetijskih zadrugah pa, ki je že teden dni na dnevnem redu in druge važne stvari, pa zaostajajo. Če 20 poslancev vloži kak nujni predlog, se mora takoj po opravljenem redu obravnavati o njem. Izmed 425 poslancev jih toraj zadostuje 20, da ustavijo delo v državnem zboru.

Politični ogled.

Varstvo domačemu vinu! Zadnji «Slov. Gospodar» z dne 7. novembra 1901 pripoveduje o zborovanju pri Sv. Križu tik Slatine, da se je izrekla želja, naj zahtevajo slovenski državni poslanci varstvo domačemu vinu. Na to odgovarjamo, da je poslanec Žičkar v seji 7. novembra t. l., toraj isti dan, ko se je «Slov. Gospodar» tiskal, izročil v zbornici predlog, v katerim zahteva, naj vlada takoj predloži zbornici zakon, v katerem se prepove sleparija, kakoršno vganjajo zdaj nepošteni vinski trgovci, da ptuje vino prodajajo kot domače, toraj: kot Ljutomeržana, Haložana itd. med tem, ko prodano vino ni bilo nikdar v Ljutomeru ali v Haložah. V predlogu, ki ga priobčimo v prihodnji številki, se povdarja velika škoda, katero trpijo pošteni vinogradniki vsled te sleparije. Predlog se izroči vinorejskemu odseku državnega zbora in ni dvoma, da se tudi sprejme.

Skupna seja jugoslovanskih poslancev v državnem zboru. Ker je vlada avstrijskim Lahom obljubila vseučilišče, so se precej potem, ko je naučni minister 7. novembra t. l. izrekel to obljubo, zbrali državni poslanci vseh strank izmed Slovencev,

mogel v tem trenutku zatožbo nestorjeno storiti, gotovo bi bil to storil; zakaj čutil je dobro, tega pogleda polnega globoke žalosti in bridkega gorja ne bi mogel svoje življenje ne pozabiti. Pregrozna bi mu bila zavest, da je nedolžnika in še celo duhovnika, ki je bil očetu na zadnjo pomoč, spravil na tožilno klop.

Od tega trenutka si je želel Patrik, da bi kak slučaj nedolžnost zatoženčeve pokazal. Ali do takega ni prišlo. Kajti vestni duhovnik je ravnal pri uredovanju pokojnikove zadeve s toliko natančno previdnostjo, da nikdo ni mogel niti slutiti, kako se je stvar dogodila. Tiste tri osebe pa, ki bi bile zatožbo duhovnikovo lahko zjediniile s srečnim prevratom v domačih denarnih zadevah, pač niso slutile, da je bil kak duhovnik pri njih. Vrh tega niso o tožbi še ničesar zvedele; kajti ravno tisti čas so jih nesli morski valovi na zeleni evropski otok, ki je bil njih domačija.

Pavel Karner je z boleznim zadovoljstvom si priznaval, da mu je njegova vestnost odprla vrata v ječo.

XII.

Zaslišanje prič je bilo končano, in Patrik, katerega se je neki nerazumljivi nemir polotil, je s trepetom in strahom poslušal kratki tožni govor sodnikov, ki se je najbolj

Dan sodnijske preiskave je zasvetil. Vnemirjajoče novice po časnikih so se cele tedne natančneje bavile s tatvino katoliškega duhovnika Pavla Karnerja, in zato je bila na dan preiskave sobana prenapolnjena. Vsi imenitnejši časniki zedinjenih držav so poslali poročevalce, da bi svojim radovednim bravcem natančna poročila o celej preiskavi prinesli.

Tožba se je glasila zaradi ukradenih 20.000 dolarjev; kriv da je katoliški bolniški duhovnik Pavel Karner, okolščine da večajo hudodelstvo. Na vsa vprašanja predsednikova odgovarjal je zatoženec vedno znova: «Gospod predsednik, jaz nisem tat!»

Za priče sta prišla oba sinova pokojnega bankirja, Henrik in Patrik, usmiljena sestra, zdravnik dr. Vorld in strežnik, ki je Karnerja spremljal k umirajočemu bankirju. Najtehtnejše je bilo pričevanje Patrika Bellinija. Ta je pripovedoval bližnje okolščine pri smrti očetovi in je ob koncu izrekel gotovo prepričanje, da ni mogel nikdo razun duhovnika denarja odnesti. Na vprašanje predsednikovo, ima li zatoženec kaj odgovoriti, odvrnil je ta, ko je Patrika nepopisljivo žalostno pogledal: «Gospod predsednik, jaz nisem tat!»

Nepopisljivo bolesten pogled jetnikov na Patrika zadel je tega globoko v srce. Da je

Hrvatov in Srbov k skupnemu posvetovanju o zahtevi, da se mora ustanoviti vseučilišče za Jugoslovane. Navzoči so bili na Dunaju bivajoči poslanci: Povše, dr. Ivčević, dr. Ploj, Bianchini, Zafron, dr. Kvekič (Srb), Robič, Žitnik, Žičkar, Spinčič, dr. Ferri, dr. Tavčar, Plantan, Vuković in Gabršček. Sklenilo se je, da se v prihodnji seji: 11. novembra vloži nujni predlog za ustanovitev vseučilišča. Obľubili so nam v tej zadevi podporo tudi Čehi in Rusini. — V narodnih rečeh moramo Jugoslovani postopati solidarno.

Deželnozbornske volitve v Istriji. Na slovanski in italijanski strani se že pripravljajo za nove volitve v deželni zbor. Italijani so za te volitve izdali povelje, da treba ob teh volitvah hrvatsko-slovensko stranko popolnoma vreči ob tla. Slovani bi se sicer ne bali bližajočih se volitev, ko bi le vlada bila nepristranska in ne podpirala Italijanov. Sedaj pa smejo Italijani storiti, kar hočejo, a vlada gleda skozi prste. Jugoslovanski poslanci bodo morali paziti na te volitve ter vsako krivico naznaniti na višjem mestu.

Rajske razmere v Prusiji. Pri nas se nahajajo Nemci, ki vsaki dan parkrat na ta namen vzdihnejo, da bi bili že kmalu pod prusko vlado. Kako prijetno pa bo pod pruskim žezlom za Slovane, razvidi se iz sledečega. Prusi na vsaki mogoči način preganjajo Poljake na Pruskem. Zdaj jim že tudi poljski naslovi na pismih niso več všeč. Vsako pismo, ki ima le jedno poljsko besedo v naslovu, pošlje se na takozvani prevajalni urad. Tam se pismo par dni podrži in mogoče tudi odpre. S takim ravnanjem hočejo Poljake prisiliti, da bi se ne posluževali več svojega materinega jezika. Turki ne bi mogli bolj grdo in podlo ravnati, nego ravnajo Prusi proti Slovanom. Zato pa bodo avstrijski Slovani vedno stali na straži, da kje naši Prusaki in nemčurji ne izdajo Avstrije Prusom.

Li-Hung-Čang umrl. Kitajski podkralj in posredovalec mej velevladmi in kitajskim dvorom Li-Hung-Čang je umrl dne 7. t. m. Li-Hung-Čang je bil drugi najbogatejši človek na svetu; premogel je za 1600 milijonov gl. premoženja.

Vojska v Južni Afriki. O kaki večji bitki v Južni Afriki te dni ni bilo slišati. Tem več poročil pa prihaja iz Angleškega, da ondi z bojaznijo gledajo v bodočnost. Mogoče je, da se nazadnje vojska še le za Angleže neugodno konča. In če tudi ne, vendar je Anglija s to vojsko na vsaki način mnogo izgubila. Izgubila je svoj ugled, izgubila je milijone in milijone in izgubila je

naslanjal na izpoved Patrikovo. Vsa barva mu je šinila iz obličja, ko je javni tožitelj porotnike opomnil, naj se ne dajo preslepiti od duhovniške obleke in zatrjevanja nedolžnosti od strani zatoženčeve. Trdovratno molčanje obdolženega in naenkratno odpotovanje, to da mu je gotovo dokaz za krivdo obdolženega, dasiravno je začetkom sam dvomil nad njegovo krivdo.

Vsem prisotnikom je skoraj od radovednosti zastala sapa v prsih, ko je sodnik svoj govor končal z besedami: Prosim gospe porotnike, naj nad zatožencem besedo »kriv« in sicer brez polajšalnih okoliščin izrečejo, in zahtevam za Pavla Karnerja, dozdajšnega bolniškega duhovnika pri stolnici sv. Petra v Baltimoru, zaradi tatvine: 10 let prisilne delavnice in oduzemo državljskih pravic na pet naslednjih let.

Zatekli »oh« se je slišal kakor iz enih ust od čudečih se navzočnikov. Iz sobe za priče pa se je razlegalo tiho in težko pridržano vzdihovanje; prišlo je iz prsi uboge sestre, ki je morala izpovedati, kar je vedela, ali s čutom bridkega gorja. Oh, tudi njena izpoved je prišla kot člen v verigo dokazov, katero je tožnik koval za ubogega mašnika. Patrikovo oko pa je počivalo na visoki postavi Karnerjevi. Ta je sedel s sklenjenimi rokami, glava mu je visela na prsih: podoba

neštevilno svojih vojakov. Vse bi Anglija najbrž rada žrtvovala, samo izguba ugleda med drugimi narodi jo največ boli. Ona bi morda danes rada dala Burom samostojnost in morda celo Kaplandijo po vrhu, samo da bi rešila svoj ugled, a to je nemogoče. Tudi če bi sedaj premagala Bure, ostala bi jej sramota, da se je ponosna Anglija morala nad dve leti bojevati proti malemu burskemu narodu. — Bojevanje Burom se bo sedaj začelo zopet z novo silo. V Južni Afriki je bila namreč sedaj zima in vsled tega je vladalo pomanjkanje krme. Bojevanje Burom pa potrebuje med vsem vode in krme. Toda neugodna letna doba je sedaj minola. Padati je začelo deževje in trava zeleneti. Rasti pa je začelo tudi Burom novo upanje.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Za vseučilišče v Ljubljani vlada po vsem Slovenskem veliko navdušenje. Na Kranjskem so začele že občine, politična društva, bralna društva, posojilna društva pridno pošiljati na Dunaj zahteve za slovensko vseučilišče. Na vprašanje, kako bi naj naša županstva, oziroma društva sestavila zahteve za vseučilišče, podajemo naslednji obrazec: »Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje! Odbor občine (društva) je v svoji seji dne izrekel soglasno prepričanje, da je ustanovitev vseučilišča v Ljubljani za Slovence in tudi druge narode na jugu Avstrije živa potreba, in je zategadelj sklenil prositi visoko c. kr. vlado, da čim preje izposluje takšno vseučilišče. Ta sklep si usoja predložiti v najblagohotnejše uvaževanje udano podpisano županstvo (društvo). Županstvo (društvo) v (Pečat. Podpis). Prošnja se naj pošlje našim poslanecem, ki jo bodo izročili visoki vladi. Naslov za poslance, ki zadostuje, se glasi: »Blagorodni gospod N. N., državni poslanec. Dunaj. Državni zbor.« Štajerski Slovenci, pokažimo z mnogobrojnimi prošnjami, da vemo ceniti visoko vrednost vseučilišča za narodno prosveto!

Občinski odbor občine Griže sklenil je v svoji seji dne 11. novembra t. l., da se takoj vloži prošnja za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Ta prošnja odposlala se je takoj državnemu poslancu Berkusu. Slovenske občine, posnemajte občino Griže!

Ljubitelj mladine toplo priporočamo naslednjo knjižico: »Nedolžnim srcem«.

tihe, potrpežljive udanosti, žrtva svojih dolžnostij.

Zastonj si je mladi bankir klical vse okolščine pri smrti svojega očeta v spomin, da bi obdolženje opravičil v svoji vesti. Zakaj vender ni mogel sedaj notranjega glasu umiriti, ki mu je govoril: To je le goljufija in slepota, kar se tu godi, in prazni navideznosti se žrtvuje celo človeško življenje. Že je hotel vstati, da bi pokazal svoj dvom na krivdi Karnerjevi; ali v istem trenutku se je vzdignil zagovornik; gospod Karner sam je že opustil upanje na zagovornišvo. Kaj bi mu tudi koristil zagovornik, ko je tudi temu moral vse zamolčati. Zato so zatožencu zagovornika od sodišča samega postavili, in isti je začel sedaj svoj govor:

(Dalje sledi.)

Smešničar.

Prijatelj: »Zakaj nisi bil tudi ti v nedeljo v Slovenjem gradu; lahko bi videl in slišal kako so tu rjuli vodniki tulečih trop: »Heeej!« »Heeej!« Vsi smo mislili, da gonijo sejmarji govedo iz sejma domov, a prepričali smo se, da so prišli le za nekaj ur k nam nemški miheljni v cilindrih in škornjih.«

Pesmi s slikami. Zbral Anton Kržič. Založilo društvo »Pripraviški Dom« v Ljubljani. Cena 1 K 20 v. Čisti dobiček je namenjen »Pripraviškemu Domu«.

V Gočovi pri Mariboru se je izvolil županom mož, od katerega pričakujemo, da bo opravljal svoj posel v narodnem, slovenskem duhu. G. »sekreterju« menda ta izvolitev ne bode po volji, a naj se tolaži, da se v bodoče sploh ne bo več ravnalo po njegovi glavi. Narodna odločnost in zavednost se je začela tudi v naši občini vzbujati.

V Hajdini pri Ptuj so našli pretekli teden v gozdu ob cesti v grmovju žensko truplo, ki je po izpovedbi zdravnikovi ležalo ondi že kakih 6 mesecev. Ker je bilo truplo že močno segnito, se ni moglo dognati, je li to nesreča, ali hudobija ali zločin. Tudi se ne ve, kdo in od kod je dotična ženska.

Pri Sv. Benediktu v Slov. goricah se je blagoslovilo ono nedeljo novo šolsko poslopje. Blagoslovil ga je č. g. dekan Jurčič iz Št. Lenarta. Navzoča sta bila domača duhovnika, domače in sosedno učiteljstvo, okrajni nadzornik dr. Bezjak, načelnik krajnega šolskega sveta, šolarji in precejšnje število ljudstva. Pri Sv. Benediktu bo odslej petrazredna šola kakor je že pri Sv. Antonu in Lenartu; pri Sv. Rupertu in Juriju pa bo prihodnje leto, pri Sv. Trojici bo mesto tri-, štirirazredna šola.

Sv. Anton v Slov. gor. Dne 12. sept. t. l. je umrla tukaj blaga žena gosp. Jurija Čeh-a, veleposestnika v Andrencih. Začela je bolehati vsled žalosti, katero ji je povzročila prerana smrt omožene hčerke. Pokojnica je bila vzgledna mati, dobra gospodinja in vrla katoličanka, katera je tudi vzgojila pridne in poštene otroke. Kako priljubljena je bila pri sosedih in znancih, to je pokazal spreved, ki je bil v nedeljo, 15. sept. Vdeležilo se ga je čez 500 ljudi, kateri so spremljali pokojnico na zadnjem potu k večnemu počitku. Počivaj v miru, dokler se ne vidimo nad zvezdami.

Od Sv. Barbare pri Mariboru nam poročajo, da ondotno prebivalstvo žaluje za prvim cerkvenim ključarjem, Anton Bela, ki je dne 20. m. m. po 8-dnevni bolezni mirno v Bogu zaspal. Star je bil 59 let. Vse življenje je večinoma deloval za občne potrebe. Bil je nad 12 let župan v Koreni, čez 34 let cerkveni ključar, zvesti od bralnega društva in iz davnih časov naročnik »Slov. Gosp.« On je bil edini vedno prvi volilec slovenskih poslancev in je spreobrnil marsikaterega polovičarja — nemškutarja, v narodnjaka, katerih tukaj zelo pogrešamo. On je bil eden taistih, ki je skrbel za cerkveno oplešavo o priliki sv. birme, raznih procesij itd. Pri stavbi župnišča je on največ deloval in mu gre velika hvala za njegov trud. Bog mu poplačaj njegovo izvrstno življenje z veseljem v nebesih. Ostavil je ženo s 5 odraslimi otroci.

Vlak skočil s tira. Na progi Celje-Store je 8. t. m. ob 10. uri zvečer skočil s tira tovarni vlak. Skočilo je s tira pet voz in sta se s tem oba železniška tira zaprla. Ob 2. uri po noči se je posrečilo, napraviti levi tir prost. Brzovlaki so imeli radi tega zamudo.

Umrla je dne 31. oktobra t. l. pri Sv. Tomažu Marjeta Caf, mati gosp. župnika in dekana, v 87. letu svoje starosti. Pri pogrebu na vernih duš dan je bilo 10 veleč. duhovnikov. Blaga mati se priporoča v pobožno molitvo in spomin.

Iz Lepenja vasi pri Mozirju nam pošiljajo cvetočo vijolico in cvetoč zimzelen, ki sta se našla na prostem. Pristavljajo še, da tudi teloh kaže na prisojnih krajih svoje rudeče-bele glavice. To je pač izredno za mesec vernih duš! Martinova gos med cvetjem!

Duhovniške vesti. Umrl je dne 11. t. m. č. g. Pavel Hrovat, župnik v Št. Petru v Savinjski dolini. Pogreb je bil danes ob 10. uri predpoldan. Njegovi blagi duši svetila

večna luč! — Provizorjem v Št. Petru v Savinjski dolini je imenovan č. gosp. Jakob Kranjc, ondodni kapelan. — Razpisana je župnija Sv. Petra v S. d. do 24. decembra.

Pri kvartanju umrl. V Studencih pri Mariboru je bila dne 10. t. m. v neki gostilni zbrana družba kvartašev, med njimi tudi 75 letni mizar Steiner. Ravno je dobil Steiner lepe kvarte, in ko si jih vred, zmage gotov napove: Sto in durhmarš s pik asom! V tem ga zadene kap, zvrnil se je na stran in bil mrtev.

V Gaberju pri Pilštanju je zgorela kočarju Josipu Belincu štiriletna hčerkica. Na paši je naredil njej in njeni sestri ogenj ter potem odšel delat na njivo. Deklica je prišla preblizu ognja, obleka se je vnela, in deklica je umrla vsled dobljenih opeklin.

V Selnici ob Dravi se je dne 10. t. m. blagoslovilo novo šolsko poslopje po preč. g. kanoniku in dekanu Jak. Bohincu iz Maribora. V imenu okrajnega šolskega sveta je bil navzoč g. nadzornik dr. Iv. Bezjak.

Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je umrl bivši župan v Št. Lenartu v Slov. goricah v 75 letu svoje dobe.

Sv. Jurij ob Ščavnici. »Štajerca naročuješ in mu dopisuješ!« Če sedaj komu v naši fari to poveš, poglej prej, po kateri poti boš srečno odnesel pete. G. Al. Slavič je dal, kakor ste že poročali, javno pri cerkvi oznaniti, da gre vsakega tožit, ki mu še kdaj to pové. In zdaj od istega časa vsi Jurijevčani skrbno tiščijo usta skupaj, da se bi jim ja ne ukradla iz ust kaka opomba o zvezi Slaviča in »Štajerca«. Naša fara je sedaj najbolj molčeča na Spodnještajerskem! Toda, gospod urednik, na uho Vam povem, da hodi sedaj neki zlobni duh po fari okoli. In ta zlobni duh šepeče ljudem na ušesa, da ima g. Slavič vendar rad »Štajerca« in njegove nazore. Ta zlobni duh, kako je hudoben!

Iz drugih krajev.

Deželnozborske volitve na Goriškem. Društvo »Sloga« je prijavilo naslednje svoje kandidate, same vrle može: I. V kmečkih občinah, ki bodo volile v četrtek, 5. decembra: 1. za sodne okraje Tolmin, Bovec, Cerklje, Kobarid: dr. Anton Gregorčič, profesor bogoslovja in državni poslanec v Gorici, ter Ernest Klavžar, deželni uradnik v pokoju v Gorici; 2. za sodne okraje: Gorica (okolica), Ajdovščina in Kanal: Ivan Berbuč, profesor na c. kr. realki v Gorici, ter Blazij Grča, župnik v Šempasu; 3. za sodna okraje: Sežana in Komen: dr. Jos. Abram, odvetnik v Gorici, ter Anton Černe, posestnik in župan v Tomaju. — II. V velikem posestvu, ki bo volilo v sredo, 11. decembra: Anton Jakonič, veleposestnik in zasebni uradnik v Gorici, Anton Klančič, veleposestnik in župan v Podgori, ter dr. Josip vitez Tonkli, veleposestnik in odvetnik v Gorici. — III. V trgih, ki bodo volili v soboto, 7. decembra, poizvedbe še niso povsem končane. Dosedanje izjave naših somišljenikov se glasijo za dr. Josipa viteza Tonklija. Ako ostanejo tržani pri tem in si izvolijo Tonklija za poslanca, potem ostane eno mesto v veleposestvu prazno, za katero objavi društvo provočasno novega kandidata.

Volitve na Hrvatskem je znala vlada voditi tako uzorno, da je madžaronstvo zmagalo na vsej črti. Hrvatska oporba si je priborila le 11. mandatov.

Poroka stoletnega ženina. V Alatri se je te dni oženil notar in mestni svetovalec Alviri po kratkem vdovčevanju, v starosti polnih sto let. Mati »mladega« ženina je doživela 105 let.

Upor kaznjencev. Iz Newyorka poročajo: V Leavenwoodu (Kanzas) se je uprlo 30 kaznjencev v ondodni kaznilnici. Vzeli so paznikom orožje, enega paznika usmrtili in dva ranili ter nato ušli. Konjenstvo je šlo za beguni, enega ubilo in jih več ranilo.

Kadilci, pozor! Miss Jane Vithomere v Chicago je tožila pred tamošnjim sodiščem svojega soproga, ker je prekršil zakonsko navado s tem, da po noči vstaja in kadi. In glejte, sodišče ga je obsodilo na ločitev zakona in na povrnitev sodnih stroškov.

Ameriški zdravniški honorar. Za brezuspešno zdravljenje Mac Kinleya zdravnik, ki so se mudili nekaj dni ob postelji nesrečnega predsednika ameriških združenih držav, niso računali nič manj nego — 100.000 dolarjev.

Darovi naroda italijanskega. O rojstvu princeze Jolande je narod v Rimu hotel izraziti svoje navdušenje s tem, da podari novorojenki krasno zibel. Zlatar, ki je izdelal to zibel, pa je tožil v pismu, objavljenem v časopisih, da ne more priti do — denarja, da je prejel le mal znesek tega, kar je imel tirjati, in da ne ve, kdo ga poplača. Stvar je vzbujala veliko nevoljo v najširših krogih in je slednjič, da odpravi to stvar s sveta, kralj sam moral poplačati glavni del stroškov za dar, poklonjen njegovi hčeri »od svobodnega navdušenja Rima.« Sicer pa so vladarji italijanski navajeni temu. Tako je bil n. pr. kralj Humbert prisiljen sam pokriti glavni del stroškov za spomenik, postavljen v Kvirinalu njegovemu dedu Karlu Albertu »iz javnih zbirk.« Istotako je moral on poplačati račun za javne ljudske veselice, prirejene povodom njegove srebrne poroke.

Eisenkolb in samostani. Vsenemški poslanec Eisenkolb je bil reven dijak. Podpirali so ga v dijaških letih dominikanci, ki so mu dajali hrano in druge potrebščine. V zahvalo, da se je z redovniško podporo izsolal, zabavlja sedaj Eisenkolb samostanom. So pač vsi jednaki poštenjaki hujskači proti duhovnikom, naj se potem v žilah hujskačev pretaka slovenska ali nemška kri.

Kralj Edvard ima raka. Angleški kralj ima raka in pojde v januarju v San Remo zdraviti se. Tam se je zman zdravil tudi nemški cesar Friderik. Edvard bo stanoval v vili Cirio, kjer je ležal tudi Friderik. Tudi angleška kraljica Aleksandra je bolna in sicer bo menda do cela oglušela.

Ropar Musolino. Glasoviti italijanski zločinec Musolino je v rokah oblasti. In glejte ga! Sedaj je napravil dolgo ponižno prošnjo do italijanskega kralja, v kateri prosi za pomiloščenje. V prošnji pravi, da on ni nikogar ubil iz hudobije ali z roparskim namenom, temveč le iz golega maščevanja do onih ljudi, ki so krivi, da je postal to, kar je sedaj. Musolino zaupa popolnoma v milost svojega kralja. Pred dvema letoma je bil še pošten mladenič. Potem pa je bil od strani župana iste vasi, kjer je bival, obdolžen, da je napravil neko hudobijo in obsodili so ga v 18 mesečno ječo. Ko je ljubica Musolinova — ki je bila zaslišana kakor priča — čula, da je nje ljubček obsojen, zgrudila se je v sodni dvorani na tla in bila je mrtva na licu mesta. Zadel jo je kap. Ko je Musolino svojo strastno ljubljeno devojko videl mrtvo, zgrozil se je in prisegel smrt vsem onim, ki so ga — kakor je trdil — po krivem dolžili hudodelstva. In res je na grozen način spolnjeval storjeno obljubo. Malo časa potem, ko je bil obsojen v 18-mesečno ječo, je pobegnil iz iste. In bila je resnica, da je bil po nedolžnem obsojen, kajti pozneje se je pojasnilo, kdo je kriv istega zločina, radi katerega je bil Musolino obdolžen. A bilo je prepozno, ker Musolino se je že maščeval na županu; tega so namreč našli nekega jutra nekje blizu njegove vasi — ustreljenega. Potem je Musolino ubil vsakogar, ki se mu je hotel staviti na pot. In tako so neki zlobni ljudje iz poštenega in delavnega mladeniča naredili največjega tolovaja v Evropi. — Rimski listi poročajo, da je lov na Musolina stal italijansko vlado okolo en milijon lir.

Društvene zadeve.

Športno društvo Maribor. V soboto dne 16. novembra t. l. ob 8. uri zvečer se

vrši v Narodnem domu občni zbor »Športnega društva Maribor« se sledečim vspešredom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev predsednika in novega odbora. 4. Slučajnost. — Udje Športnega društva se opozarjajo, da se mnogo-brojno udeležijo zborovanja.

Slovensko politično društvo v Mariboru bi moralo imeti dne 13. t. m. občni zbor, a ga ni imelo, ker je bilo premalo udov navzočih. Zbor se skliče še enkrat v mesecu decembru.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru je daroval g. dr. Franjo Rosina 10 K namesto venca na grob g. kontrolorja J. Ivančiča v Ljutomeru. Nadalje so darovali gg. profesor Zidanšek 20 K, dekan Gaberc 100 K, Zafonnik iz Cirkovec eno vrečo krompirja, župnik Zmazek 250 K, kapelan Muršič 2 K, Tomaž Ješovnik 2 K, prof. Koprivšek 10 K, tamburaški zbor v Vuhredu 20 K, profesor Vreže 20 K, neimenovan 2 K, župnik Selih 10 K, kanonik Hajšek 10 K, neimenovan 5 K, kaplan Vozlič 15 K. Hvala! Nujno prosimo rodoljube, da podpirajo dijaško kuhinjo z mnogimi darovi. Spominjajte se naše mladine ob vsaki priliki.

Čč. gg. adoratores v lavant. škofiji naj svoje »libellos adorationis« znanprej pošiljajo sedajnemu špiritualu v Maribor.

Občni zbor »Narodne čitalnice v Celju« vrši se dne 22. novembra 1901 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

Anton Foersterjeve »Cecilije« je pošel sedaj tudi drugi del in se torej ne more več naročevati. Družba sv. Mohorja bo priskrbela pa ponatisek tudi tega dela, in sicer s popravljenim besedilom itd., da se bo ponatisek drugega dela ujemal s ponatiskom prvega. — Ponatis »Cecilije I. del« pa je zdaj dobiti v družbeni tiskarni. Najbolje je, da se pri naročilih pošlje denar takoj z naročilom. Kdor je to knjigo naročil, a denarja še ni poslal, naj to stori sedaj, in se mu potem takoj dopošlje. »Cecilije I. del« velja: za ude broširan iztis 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 vin., v polusnje 2 kroni. Za neude in po knjigarnah broširan iztis 1 krono 40 vin., v prt vezan 2 kroni 20 vin., v polusnje 2 kroni 40 vin. Poštneine je za posamezne pošiljatve plačati 30 vinarjev.

V Konjicah ima tamošnje »Katol. pol. društvo« v nedeljo dne 17. t. m. ob 3. uri pop. izvanreden občni zbor. Prijatelji, kakor udje tega društva, so prav prijazno povabljeni na zbor! — Poročal bo g. državni poslanec Žičkar. Odbor.

Pevsko društvo Braslovče priredi 24. t. m. v nedeljo popoldan ob 3. uri v gostilni gospoda Vinko Brišnik-a svoj XI. občni zbor. Spored: 1. Pozdrav; 2. Poročilo tajnika in blagajnika; 3. Vpisovanje novih udov; 4. Volitev odbora; 5. Razni nasveti. Kar se tiče 3. točke v sporedu, zaradi vpisovanja novih udov, naj bi vsakdo, ki ima pevske zmožnosti, smatral za sveto svojo narodno dolžnost, biti član našega društva. Živa zavest te narodne dolžnosti mora vsakemu vzbuditi goreče navdušenje za stvar in pravo veselje do požrtvovalnega truda. — Po sporedu petje moškega in mešanega zbora in prosta zabava.

Bralno društvo v Tinjah bode imelo v nedeljo dne 24. novembra svoje glavno zborovanje. Vspored: 1. Poročilo o delovanju društva; 2. Poročilo blagajnika; 3. Volitev novega odbora; 4. Nasveti. — Po zborovanju prosta zabava.

Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. priredi bralno društvo občni zbor in veliko poučno veselico s petjem, govorom in gledališkimi igrami. Igralo se bo: Vošnjakova: »Ne vdajmo se!« in »Sv. Neža« in če bodo le mogli, igrali bodo še posebej naši vrli mladeniči prelepo igro »Sanje«. Slavnostni govor pa bo govoril slavni govornik in veliki prijatelj slovenskih mladeničev gosp. kaplan Gomilšek, sedaj pri Sv. Barbari. Gledaliski oder se dela nov, igralci že znajo svoje

Slovenščina ali nemščina?

Največja zaslepljenost naših nemčurjev in žalibog tudi nekaterih Slovencev je ta, da si mislijo, le v nemščini je zveličanje. Mislijo si, če le zna nemščino, potem ima že vsega dovolj. A tega ne vidijo ali nočejo videti, da imajo Nemci ravno toliko ubogih ljudi, kakor jih imajo Slovenci. Ko bi nemščina sama toliko osrečevala, tedaj bi morali Nemci sami bogataši biti. No, temu pa ni tako! Sicer pa nam ni treba tako daleč gledati, koliko nam nemščina koristi, o tem se lahko doma prepričamo. V vsakem kraju se nahajajo kmetje, rokodelci itd., kateri so zmožni nemščine, kateri so pa velikokrat slabši gospodarji od onih, ki nemščine niso zmožni. To vse dokazuje, da od nemščine same niti najmanjšega dobička pričakovati ni. Dobiček nam prinaša le strokovna izobrazba, to je, če se kdo za svoj stan dobro in temeljito izobrazi. Za to izobrazbo nam pa nemščina le vedno škoduje. V vseh naših strokovnih šolah se namreč šopiri nemščina. Za to se mora dandanes deček, ki se hoče strokovno izobraziti, leta in leta z nemščino ubijati, predno pride do pouka, s katerim bi moral pravzaprav že od začetka začeti. Na ta način jih večinoma veselje do učenja zgubi, predno se začne pravi pouk. Je že prav, mi se hočemo tudi nemščine priučiti, ker s tem nadkrilujemo Nemce, toda nemški pouk mora biti tako urejen, da se vsak nemščine počasi zraven strokovnih predmetov z lahkoto nauči. Učni jezik pa mora biti povsod slovenski.

Češki narod je najbolj bogat v Avstriji, in zakaj? Ker ima primerno največ strokovnih šol urejenih v svojem jeziku; nam pa tega manjka, za to se dogaja, da še sedaj naš denar odnašajo ptujci.

Čehi bodo tudi letos dobili od države celo vrsto strokovnih šol. Kaj pa je z nami, bodo li nam naši poslanci vsaj eno slovensko kmetijsko, obrtno ali trgovsko šolo za Spodnjo Štajersko pridobili? Take šole so nam štajerskim Slovencom tako potrebne, kakor ribi voda. Toraj ne nemščina, temveč le strokovne šole s slovenskim učnim jezikom nam bodo gmotno pomagale. Zato pa našim poslancem na srce polagamo, da nam kmalu vsaj eno strokovnih šol pridobijo.

Dopisi.

Sv. Vid niže Ptuja: (Občinske stvari.) Malokedaj, ali lepše rečemo, nikdar se od nas nič ne sliši v vašem cenj. listu. Zato pa vam danes naznanjam, kaj da z nami tukaj dela naš gospod občinski predstojnik Schoschteritsch. V nedeljo, dne 26. oktobra je bilo pri cerkvi oznanjeno, da je odložil dosednji mrtvaški ogleda svojo službo, in da se je na to mesto postavil gospod Jakob Illovšek v Sv. Vidu, in da se mora zanaprej plačati za vsak pregled 2 K.

Dosedaj se je pobiralo samo eno krono, od sedaj naenkrat pa se bo moralo dajati po dve kroni. To zvišanje bo jako hudo zadelo uboge farane, posebno pa viničarje. Ali g. Šosterič, vi nič ne premislite, da ubogi ne more toliko plačati, posebno v sedanjih slabih časih. Saj bi se lahko namestil tudi cenejši ogleda, saj bi mnogi tudi sposobni moške radi to službo prevzeli. Zato pa, predragi davkoplačevalci občine Pobrež, občinske volitve imate pred vratmi, sveta vaša dolžnost naj bode, da si pridobite drugega predstojnika, ki bo imel srce za ubogega trpina, in kateri bode zastopal vaše koristi. Pri zadnjih volitvah ste pokazali, da ste junaki, torej tudi sedaj na noge. Daj vam Bog srečo! Več kmetov.

Iz Slovenskih goric. (Premišljevanje.) Dne 5. oktobra t. l. je ptujski advokat Ambrožič na vsenemškem shodu v Mariboru izrekel te-le besede: »Dobrega nemškega duha je slovenski pisan »Štajerc«. Slovenski kmet, ali si res slep, da ne vidiš, kaj je v teh besedah? Kratko pomenijo te besede: »Štajerc« deluje za Nemce proti

Slovencem v škodo Slovincem. Glej! In na ravno tistem shodu so sklenili Nemci na vse kriplje delati na to, da se pokupujejo slovenska posestva na slovenskem Štajerskem ter se na njih naselijo Nemci. Slovenski kmet, ali ti ni ljuba in draga domača gruda, domača zemlja, očetova hiša? Ali je to tvoj prijatelj, ki te hoče pogosti iz rodne zemlje, čez domači prag? Tudi so sklenili Nemci takrat, da se morajo vse ljudske šole ponemčiti. Slovenski kmet, oče, mati! Ali niso vaši ljubi otroci vaš največji, najdražji zaklad? Glejte, in ta najdražji zaklad, vaše otroke, vam hočejo Nemci potujčiti v nemških šolah, oslabiti v njih srcih sveto vero, ki ste jo vi njim prvi zasadili v nežna srca, da se bodo potem sramovali svete katoliške vere — pa tudi vas! Ali so taki ljudje vaši prijatelji? In glejte, zastopnik teh ljudij in izvrševalec njihovih sklepov je ravno »Štajerc«. Kdo so namreč ti ljudje, ki so take sklepe delali? Ali jih ne poznate? Ptujski pek Ornik, ptujski advokat Ambrožič itd. Ti so imeli na tistem shodu prvo besedo. To so pa največji prijatelji »Štajerca«! Ali še zdaj ne spoznaš »Štajerca«, volka v ovčji obleki? Kako dolgo še, slovenski kmet, boš redil gada na svojih prsih? Tako dolgo, da te bo smrtno piknil! Takrat boš spoznal, a prepozno!

Od Sv. Tomaža pri Ormožu. Klic do naših rodoljubov! Cenjeni tomaževski rodoljubi, ustanovite nam zopet bralno društvo! Zelo veselo je slišati, kako se prebujajo naši slovenski mladeniči, posebno po Slovenskih goricah, le pri nas je vse tiho. Kaj je temu krivo? Gotovo to, ker nimamo bralnega društva. Če pogledamo okrog, je gotovo tam največ zavednosti med mladino, kjer so bralna društva zelo razvita. Skoro vse večje župnije v Slovenskih goricah imajo bralna društva, le mi smo v tem oziru tako brezbrizni, da ne zastopimo z združenimi močmi pota »ptujskemu kresalu«, ki tudi v našem kraju trobi svoj evangelij. Res, da je že bralno društvo bilo, pa je zaspalo. Ali naj nas to potem odvrne od narodnega dela? Ne, posebno sedaj ne, ko hočejo naši sovražniki, kakor so izjavili v Mariboru in Radgoni, vse svoje sile napeti, da potujčijo nas. Sedaj bodo bralna društva (pa mislim delavna bralna društva, a ne dremajoča) močni stebri, ki bodo na vso moč ovirali delovanje nasprotnikov slovenskih. Tudi mi si postavimo tak steber! Kam bomo prišli, ako se bodo brezumni časniki pri nas tako množili kakor sedaj. Res je še dobrih časnikov dosti, pa kaj, ker vsak slabega raje v roko prime kakor dobrega. Drugodi kličejo mladeniči: mi gremo naprej. Ali tudi mi Tomaževčani gremo naprej, alibomo še le kedaj začeli za drugimi iti? Novo stoletje je, nastopimo že v začetku pot slovenske zavednosti in potem gotovo ne bomo zaostali. Naj se vendar še pred novim letom ustanovi koristno bralno društvo, to bode že lepo dejanje naše zavednosti! Rodoljubi naši, naprej! Z združenimi močmi! Tega hrepeneče pričakuje

Tomaževski mladenič.

Iz Kaniže pri Ptuj. (Kdo je urednik »Štajerca«?) »Štajerc« se je bahal, da je bil njegov urednik na shodu Nemcev v Mariboru, da je tam slovenske kmete branil, ko jih je poslanec mesta Ptuj, dr. Wolfhard baje v svojem govoru napadal. Zakaj pa g. Ornik ni storil svoje dolžnosti kot predsednik zbora? Ker je kot odgovorni urednik tiskan na »Štajercu« Josip Pauko, hotel sem izvedeti, kdo je ta mož in če je res bil na nemškem shodu v Mariboru. Iskal sem zastoj. Reklo se mi je, da Josip Pauko ni urednik, da za to niti ni zmožen; da Pauko list le raznaša, urednik pa da je neki plemeniti Kalhberg! Sedaj pa sem bil radoveden, kdo da je ta »plemeniti gospod«. Reklo se mi je, da to ni niti kmet, niti pek, ampak da je penzjoniran c. kr. poštni uradnik, kateri je prišel v Ptuj, da izdaja in ureduje »Pettauer Zeitung«, da mož niti slovenski ne zna. Penzjoniran

uradnik pa je res velika dobrota za kmeta! Koliko neki stanejo državo vsako leto razni penzionisti? Če je uradnik ali vojak za delo nezmožen, gre v pokoj in dobiva pokojnino od države. Naj mu bode! Vprašamo pa, ali je »plemenitaš Kalhberg« potreben pokojnine, ko je vendar še zmožen delati? Da je za delo sposoben, je najboljši dokaz to, da v Ptuj izdaja in ureduje dva časnika! Kak dobitnik kmeta je tedaj penzionist Kalhberg? Če so vsi penzionisti v naši državi dobitniki kmeta, potem je tudi on, sicer pa ne.

Cirkovce na Dravskem polju. (Drznost nasprotnikov.) »Štajerc« ali giftna krota iz Ptuja se šopiri v svoji številki z dne 3. novembra, da so dobile Cirkovce na Dravskem polju poštni nabiralnik z zaklenjeno pošto torbo ter pravi, da ne bodejo mogli več nasprotniki »Štajerca« iz poštne torbe krasti, kakor so ga dozdaj. Naj nam pa to revče pove, kedaj je že kdo to zamazano cunjio iz poštne torbe ukral, ker pošten človek si še namreč s tem listom noče svojih rok umazati, ne pa da bi ga še hodil krast iz torbe. Res je, da je še nekaj zaslepljenih, ki še ne poznajo »volka v ovčji obleki«, pa sčasom bodo že tudi spoznali namen te giftne krote. Dalje se repenči dopisun, da bodo dobile Cirkovce žandarsko postajo s štirimi orožniki. Dobro, a mi želimo, da bi pazili na to giftno kroto, da bi ne lazila po Dravskem polju in s svojimi priliznjenimi besedami vabila ubogega kmeta na lim. — Saj že pregovor pravi: »Poznaš mačko, ki od spredaj liže, odzadaj pa praska«, ta mačka je pred časom rojeni »Nebodigatreba«. Priporočil bodem tega kosmatinca tudi Brivcu v Trst, naj ga malo obrije njegovih grdi kosmatin. Dopisniku onega dopisa pa rečem, da ako bi samo »Štajerc« pristaši k njemu zahajali, bi mu že davno bilo odklenalo, kakor bo sčasoma »Štajercu«. Bog daj norcem pamet, »Štajercu« pa srečen rakov pot!

Cirkovski fant.

Iz Družmirja pri Šoštanju. (Kaj čitamo?) Cenjeni »Slov. Gospodar«, blagovolj natisniti med svoje cenjene dopise tudi iz naše vasi par vrstic. Z veseljem pričakujemo vsaki teden tvojega prihoda, ker iz tebe izvemo vsakokrat raznih novic in dopisov iz vseh mogočih krajev. Le iz Družmirja se redko ali celo nič ne čita v tvojem listu. In kaj je temu krivo, premišlujem že dalje časa. Menda nič drugega, nego da ima Družmirje premalo naročnikov na »Slov. Gospodar«. Vendar pa Družmirčani tudi radi čitajo časnike, to je resnica. Pa kakšne, moram še tudi povedati! Ej, kakšne? Seveda »Štajerca«. Ker je bilo letos bolj deževno in mokro vreme, utihotapila se je ptujška giftna krota skoro po celi vasi, kjer pridno opravlja svoj Judežev posel. Našel se je celo človek, ki gre od hiše do hiše, rekoč: Prijatelji, prebirajmo »Štajerca«, kajti vsi smo Štajerci in list, kateri se je rodil v Ptuj, je naša luč (Ha-ha!) Da, le verujte njemu in hodite za njegovo lučjo, pripeljala vas bode v temni noči v gozd, kjer bode pred breznom ugasnila, in vi boste drug za drugim telebnili v prepad. Sosedje, dajmo slovo ob novem letu listu nemških kramarjev in advokatov ter si naročimo liste, kateri so pravi prijatelji slovenskega kmeta!

Iz konjiškega okraja. (Lažnjivost »Slovensk. Naroda«.) V zadnji številki je pojasnil »Slov. Gospodar«, kako nesramno je napadal »Slov. Narod« poslanca Žičkarja. V dotični številki trdi »Slovenski Narod«, da je naša duhovščina vsilila ljudem Žičkarja za poslanca. Kako iz trte izvita je ta trditev, naj pojasnuje sledeče. V Konjicah se je vršila 3. januarja 1901, kakor tudi drugod na Štajerskem, volitev poslanca za V. volilno skupino. Zbralo se je k volitvi v Konjicah 44 volilnih mož; med njimi ni bilo niti jednega duhovnika ne. Od teh 44 glasov je dobil g. Žičkar 31 glasov, g. Hribar 4 glase, Visenjak 1 glas in Čobal 8 glasov. Sodite zdaj sami: ali je bilo sploh mogoče, da bi bili duhovniki onim eden in tri-

deseterim volilnim možem vsilili Žičkarja za poslanca, ko niti eden duhovnik zraven ni bil. Ali ne smeši »Slov. Narod« s svojimi neumnimi trditvami samega sebe?

Slov. Gradec. (Blagoslovljenje nemške šole.) Naši hajlovci so še vsi hripavi od zadnje nedelje, ko se je blagoslovila slovenjegraška ponemčevalnica. Toliko praske in kričanja v naši dolini že dolgo ni bilo. Pa čeprav je največja zmožnost naših hajlovcev ne v glavi ampak v krepkih pljučah, vendar sami bi ne mogli napolniti naše doline s svojim vriskom. Zato so si naročili iz vseh štirih vetrov sveta pomagace. Dobro znamenje je, da naši Nemci ne morejo sami narediti nobene večje slavnosti, ker jih je premalo, ampak morajo za vsaki slučaj v druge kraje iti na posodo prosit. V Slovenjigradec so prišli ob tej priliki tudi isti gospod, o katerem je dolgouhi »Štajerc« trdil, da so na shodu v Mariboru rekli, da »slovenski kmet ni pošten.« Iz tega se razvidi, kaki prijatelji slovenskega kmeta so bili zadnjo nedeljo v Slov. gradu vkup zbrani.

O nalogi nemške šole se je veliko govorilo. Kot glavni namen nemške šole se je naglašalo, da mora otroke v nemškem duhu vzgojevati. Prvo torej ni, da se otroci mnogo naučijo in dobro vzgojijo, ampak da postanejo zagrizeni Nemci in nemškutarji. Stariši, pred tako šolo pozor!

Cerkvene zadeve.

Prvi mučeniki 20. stoletja. Misijonški časnik »The Annals of the Propagation of the Faith« piše: »Prvič v tem stoletju se je prelivala krščanska kri zaradi sv. vere v provinciji Maranhao, meječi ob provinciji Amazon in Para v Braziliji. V gorenjem Alegru več milj od Bara du Corda so sezidali nekateri italijanski kapucini, duhovniki in bratje, priprost samostan in šolo za spreobrnitev in vzgojo indijanskih otrok. Misijonarji so se preživljali z obdelovanjem polja in živeli v najlepšem miru z divjaki-rudečkožci, tudi so že krstili več odraslih Indijancev. Kar se je nezaupnost polastila divjakov. Nekateri izmed njih so razstrosili lažljivo vest, da menihi le zato vzgajajo indijanske otroke, da jih pozneje prodajajo v tuje dežele. To je razburilo Indijance do skrajnosti. Tolpe divjakov so oborožene z noži in puškami, naškočile cerkev in samostan in neusmiljeno pomorile misijonarje in katekumene. Potem so krvoločneži zažgali gospodarska poslopja in napadli hiše in kmetije krščanskih Indijancev. Pomorili so cele družine. Andrej Karol de Oliveira, v čegar hiši je bilo zbranih 28 kristijanov, je težko ranjen pribežal v Barra in prinesel žalostno poročilo, da so na najgrozovitejši način umorili njegovo ženo in otroke in vse, ki so bili v njegovi hiši. Kakor hitro so oblasti zvedele o tem mesarskem klanju, so takoj odposlale oddelek vojakov pod poveljnistvom kapitana Tomaža Vierra Passos na lice mesta. Dospevši v Alto Alegre, se je pokazal grozovit prizor. Cerkev, samostan in šola so bili nastlani z mrlji, mlake krvi so bile videti povsod in divji Indijani so ropali in onečastovali mrtva trupla krščanskih mučnikov. Kapitan Passos je takoj ukazal streljati na divjake, a v istem trenutku je pridrla iz gozda množica oboroženih Indijancev. Začel se je boj, a poveljnik Passos je takoj spoznal, da se ne more ustavljati veliko močnejšemu sovražniku in se je umaknil nazaj. V petih minutah so bili štirje njegovi vojaki ubiti in enajst ranjenih. Napad na cerkev so pripravili divjaki s satansko zlobnostjo. Izvršili so ga v času, ko se je darovala sveta maša, in sicer v najsvetejšem trenutku, pri povzdigovanju. Nihče ni slutil nevarnosti, ko so se vsule kroglice kakor toča na uboge kristjane klečeče pred oltarjem. Kapitan Passos ceni število umorjenih kristjanov na dvesto. (Slov. List).

Cerkev Matere Milosti v Mariboru. Kako je kaj z našo Marijino cerkvijo v Ma-

riboru? Ali še obstoji Marijina družba za zidanje cerkve in še prinašajo družniki svoje milodare za cerkev Matere Milosti? Tako nas povprašujejo naši dobrotniki od mnogih strani. Odgovorimo, da kmalu naročimo novi oltar in novi krasni prestol za čudodelno podobo Matere Milosti, ki bodeta primerna mogočni stavbi in slikariji cele cerkve. Ker so nekateri družniki zaostali se svojimi milodari, ki znašajo blizu 120.000 K in še smo vrhu tega zmiraj dolžni 80.000 K, nam še ni bilo mogoče naročiti novega oltarja in prestola za čudodelno podobo. Prosimo tedaj naše družnike in dobrotnike, naj zopet začnejo, ko to preberejo; saj se njim ni treba ozirati na izostale milodare v pretečenih letih! Zadolvoljni smo, če nas le zanj ne pozabijo in ne zapustijo. Nove družnike še vedno radi sprejemamo. — Frančiškanski samostan v Mariboru, 6. novembra 1901. P. Filip Benicij Perc, gvardijan. P. Kalist Heric, župni upravitelj in predsednik Marijine družbe.

Cven pri Ljutomeru. Naša cerkev v Ljutomeru, katera je bila letošnje leto vsled požara hudo poškodovana, je spet prenovljena. Slikar Horvat iz Gornje Radgone je res opravil svoje delo čedno in prav okusno, za kar mu izrekamo tukaj našo pohvalo. Edino kar še nam manjka, so orglje, kjer se je požar vnel in potem tudi drugo cerkveno spravo poprijel in deloma vničil. Pričakujemo da bodo orglje, katere so novo naročene, odgovarjale po svoji zvočnosti, natančnosti in prijetnosti glasov terjatvam našega časa.

Gospodarske stvari.

(Piše Ivan Vuk.)

Razložek med svežim in starim gnojem. Ako gnoj dalje časa leži, izpremeni se močno. Prej slamnati gnoj postane sčasoma droben in masten. V svežem gnoju se še dobro pozna stelja, pozneje pa segnje vse skupaj v črno, špehasto tvarino. Pri tem se množina gnoja zmanjša; iz velikega kupa postane majhen kup gnoja. V kupu ležoč gnoj segnje s pomočjo zraka (kisika), toplote in vlažnosti. Pri tem razkroju se razvijajo pglavitne snovi: ogljikova kislina, ubežljivi amonijak in samočisti dušik; vse te snovi uhajajo v zrak, in sicer v toliko večji množini, kolikor slabše ravnamo z gnojem. Veliko samočistega dušika se napravlja posebno v tistem gnoju, kateri gnije v preveliki moči, kar vidimo največ pri nas. Z dušikom se izgubi najdragocenejša snov iz gnoja. Prestar gnoj je malo vreden, ker je pust in prazen na redilnih snoveh. Ravno kar izkidan gnoj je pa preveč slamnat, nekako presurov za rabo. Od 100 kg svežega gnoja dobimo komaj polovico mastnega ali špehastega gnoja.

Kako je v obče ravnati s hlevskim gnojem? S hlevskim gnojem moramo tako ravnati, da se blato in scalnica dobro pomešata s steljo in da se gnoj čisto nič ne izgubi. Posebno lahko se nam izgubi dragocena gnojnica in pa ubežljive snovi, kakor n. pr. amonijak, samočisti dušik, tedaj tiste snovi, ki nastajajo pri gnitju, in katere so najvažnejše v gnoju, ker se po njih ravna vsa vrednost gnoja. — Pri tej priliki lahko rečem, da je hlevski gnoj ravno to za rastlino, kar seno za živino. Dobro posušeno sladko seno tekne vsaki živini, po dežu izprano in pokvarjeno pa ni dosti prida. Ravno to velja za hlevski gnoj. Dobro napravljen gnoj izda veliko, dočim ni dosti pomagano z gnojem, katerega je dež izpral, solnce prepekalo itd. V nobeni stvari ne grešijo naši gospodarji toliko, kakor pri gnoju, ker ga puščajo še sploh v nemar. Kamorkoli grem, povsod vidim, da se gnoj pušča v kupčkih, kakor se je zmetal na gnojišče in da se gnojnica odtega po potih in cestah, da človek skoraj iti ne more. Ker je scalnica posebno bogata na dušiku, je zaradi tega zelo važno gnojilo za rastline. Gnojilnica je pa še več vredna, ker ima v sebi tudi vse tiste snovi iz gnoja, katere je v sebi raztopila. Velika

škoda in napaka je tedaj, če gospodarji kupujejo razna gnojila, gnojnico pa puščajo odtekati z gnojišč. To je pač potrata v gospodarstvu, da je ni najti jednake. Žalibog, da naši gospodarji še sedaj tega ne izprevidijo, in da hodijo v veliko škodo še vedno po potu starokopitnosti. Ako se še jim tako prigo-varja in dokazuje, vse nič ne pomaga. Odgovor je vedno eden in isti: »Moj oče in dedek sta tako delala pa sta tudi gnojila, pa še bom jaz.« Radoveden sem, ali bo veljal zmiraj ta izgovor.

Sestava hlevskega gnoja. Hlevski gnoj obstoji iz blata, scalnice in stelje. Blato je bogato na fosforovi kislini, scalnica pa na dušiku in kaliju. Iz tega lahko vidimo, da dobimo le tedaj najboljši gnoj, ako mešamo blato s scalnico. Čim boljša je krma, katero dajemo živini, tem boljši je tudi gnoj. Slama in sploh premalo tečna krma daje slab gnoj.

Vrednost gnoja se ravna tudi po stelji. Steljo rabimo v prvi vrsti za to, da imajo živali snažno, suho in gorko ležišče, potrebujemo jo pa tudi za to, da se z njo pomeša gnoj in tako zljajša vso nadaljno ravnanje z gnojem. S steljo zboljšamo gnoj in povečamo njegovo množino. Važna je stelja tudi za to, ker vpije gnojnico in pomaga, da gnoj prehitro ne gnije.

Najboljša stelja je slama; ona popije največ gnojnice in daje gnoj, ki najbolje rahlja težko zemljo. Slami podobno steljo daje močvirna trava. Listje je že nekoliko slabejše za nasteljo; kjer se pridela malo slame in še se ta porabi za krmo, škopo itd., tam so gospodarji prisiljeni, rabiti za nastil listje in druge stvari. Praprto je tudi dobra Zdrobljena šota — šotni drob — je prav dobra nastelja. Žaganje ni dosti prida, ker je trdo in se ne napije z gnojnico; zaradi tega tudi počasi gnije. Tudi mah ni dosti prida. Smrečje, brinje daje tudi slabo steljo, ki je porabna za težko zemljo. Nekateri porabijo za nastil tudi posušeni plevel; proti taki porabi ugovarjam, ker se s plevelnim gnojem »vedoma« seje plevel po njivah. V plevelu je najti več ali manj kaljivega semena, ki se z gnojem vred raztrosi po njivah. Čim boljša je stelja, temveč je vreden tudi gnoj.

V desetih meterskih centih gnoja nahajamo približno sledeče množine najvažnejših redilnih snovij: 4,2 kg dušika, 1,9 kg fosforove kisline in 5 kg kalija.

Redilne snovi so v gnoju deloma težko raztopne, tako da jih rastline ne morejo takoj porabiti. Zaraditega tudi vidimo, da izda hlevski gnoj za več let. Posebno ugodno vpliva hlevski gnoj tudi zaradi tega na rodovitnost zemlje, ker se napravlja iz njega črna prst, katera dobrodejno pomaga, da se težka zemlja rahlja, lažje ogreva i. t. d.

Koliko se izvozi vina iz Italije v Avstro-Ogrsko. Po izkazu uradne statistike se je l. 1898 iz Italije izpeljalo vina skupno 246 milijonov hektolitrov, a leta 1899 238 milijonov. Od izpeljanega vina je lani prišlo v Avstro-Ogrsko 123 milijonov hektolitrov, v osrednjo in južno Ameriko 0312, v Švico 0311 in v Nemčijo 0240 milijonov hektolitrov. Še več je dohajalo v našo monarhijo italijanskega vina primeroma lanske leto. Kajti l. 1899 se je vpeljalo do konca meseca sept. 844.337, a lani 956.585 hektolitrov. Skupno se je lani do novembra v Avstro-Ogrsko pripeljalo vina v sodih 977.377 hektolitrov, torej komaj 21.000 hektolitrov več kot samo iz Italije. Teh podatkov so lahko veseli žejni pivci, a žalostni posestniki domačih vinogradov, kateri morajo poleg visokih davkov drago plačevati delavce. Zdaj imamo zopet trgatev, in s skrbjo gledajo naši vinogradniki v bodočnost, če jim bo zopet toliko škode naredila tuja konkurenca. Zadnji čas je, da si s pravično trgovsko pogodbo varuje domači pridelek. Po »Slovencu«.

uloge, govornik nam je zagotovljen, torej le pridi tako zaželjeni dan 24. november! Ker je ta dan namenjen zlasti za mladeniče, uljudno vabijo že sedaj vse bližnje in daljne tovariše k slavnosti benedikt. mladeniči.

Griže. Dne 17. novembra 1901, popoldan ob 3. uri, vrši se redni občni zbor kmečkega bralnega društva v Grižah v društvenih prostorih. — Spored: 1. pozdrav, 2. poučljivi govori o kmetijstvu sploh, 3. pobiranje letnine in vpis novih udov, 4. sprememba pravil društva, 5. predlogi in

nasveti. — K obilni udeležbi prijazno vabi odbor.

Bralno društvo v Podvincih pri Ptuji priredi veselico v nedeljo, dne 17. novembra popoldne ob 3. uri v gostilni gosp. Vojskovi. Vspored: gospodarstveni pogovori, igra, srečolov itd. K mnogobrojni udeležbi vabi uljudno odbor.

Loterijske številke.

Gradec 6. nov. 1901. 42, 12, 56, 88, 50
Dunaj » » » 30, 54, 12, 42, 14

Listnica uredništva. Laški trg. To so obiteljske, ne pa politične stvari, in obiteljske stvari nas nič ne brigajo. Navrh pa še bi nas Vaš dopis spravil v kajho, po kateri pa nikakor ne koprimo! — Iz Mozirja imamo še več gradiva, katerega pa nam ni pisal tamošnji gospod kapelan, kakor bi se mislilo. Počakali bomo, če bodo utihnili nasprotniki! — Dopisniku iz Cerja. Gospodu bi gotovo ne bilo ljubo, če to priobčimo.

Foulard-svila 65 kr. do 3 gld. 35 kr. meter za bluze in celo obleko, kakor tudi Hennebergova svila črna, bela in barvana od 65 kr. do 14 gld. 65 kr. m. Pošilja se vsakemu poštine in carine prosto na dom. Vzroci obratno. Pisemska poština v Švico je podvojena. G. Henneberg, tovarna z svilo (c. kr. dvorni zalegatej) Zürich. 37 17—4

Vsaka beseda
stane 2 v.
Najmanjša
objava 45 v.

MALA OZNANILA

Vsaka beseda stane 2 vin.

Vsaka beseda
stane 2 v.
Večkr. objava
po dogovoru.

Ti inserati se samo proti predplačilu sprejemajo; pri vprašanjih na upravnštvo se mora znamka za odgovor pridejati.

Proda se.

Hiša v Studencih z vrtom, vodnjakom in kletjo, blizu sv. Jožefa, se takoj proda. Naslov pri upravnštvo. 484 10—6

Letošnje vino iz Slov. gorice, domačega pridelka, se proda. Belo vino liter 18 kr., belo izabelo liter 12 kr., malo rudeče izabelo liter 11 kr. Kdor želi manj kot jeden polovnjak, naj pošlje posodo. Janez Šuen, posestnik v Gaberniku, Juršinci pri Ptuji. 555 2—1

V najem se da.

Prodajalnica s krčmo vred pri farni cerkvi v Mariborski okolici se da v najem. Prevzeti je blaga za okoli 1000 K. Oglasila na: „Rozmarin“, poste restante Maribor. 561 2—1

Proste službe.

Postranski zaslužek, trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1.70 Gradec, poste restante.“ 222

Vrtnar ali oskrbnik želi nastopiti službo ob novem letu ali pa na spomlad. Glasom spričevala je vinorejsko šolo dovršil z dobrim uspehom in je praktično izurjen v nasajenju američanskih trt. Naslov pove upravnštvo. 550 2—1

Cerkveno predstojništvo male župnije brez orgljava in cerkvenika išče pametnega naslednika. — Kje? pove upravnštvo. 552 1—2

Priporočilo. Kdor hoče pri cerkvi in zvoniku imeti dobro, trpeče, solidno in po nizki ceni kleparsko delo napravljeno, naj vzame gosp. Janeza Skoberne, kleparja v Celji za tako delo in bode zadovoljen. Na Prevorji je tako delo v občno zadovoljnost faranov zgotovil. — Jurij Vtičar, župnik. 549 2—1

Čevlarskega učenca sprejme Franc Narath, čevlarski mojster v Mariboru, koroške ul. št. 9. 542 3—2

Orglarska in cerkov. služba se takoj odda v Stranica pri Konjicah. 553 3—1

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Zahvala in priporočilo.

Podpisana sva bila zavarovala svoja poslopja zoper požar pri banki „Slaviji“ v Pragi po njenem glavnem zastopniku gosp. Ivanu Likarju v Celju. — Ker sva pogorela in nama je banka „Slavija“ po g. Likarju v Celju vso škodo do zadnjega krajevarja tako hitro in pošteno izplačala, da sva s tem popolnoma zadovoljna, se za to lepo zahvaliva in banko „Slavijo“ ter g. Likarja v Celju vsakemu za zavarovanje poslopja posebno priporočava. 558 (1—1)

Gregor in Marija Petrovič po domače pri Petru, posestnika v Drešinjivasi pri Celju, občina Petrovče.

Zahvala.

Za mnogobrojno izkazano nam sočutje in tolažbo ob prebriski zgubi predragega nam očeta, oziroma brata, strica, ujea itd. gospoda

FRANJO - ta ŽITEK,

veleposestnika na Moti,

smo dolžni posebno našemu prelubeznjivemu č. g. župniku M. Meško-tu in g. Rud. Horvat-u za ves trud in skrb, ki sta ga imela z blagim pokojnikom pri njegovi toli nagli smrti; nadalje za številno spremstvo k zadnjemu počitku, zlasti č. duhovščini, slav. učiteljstvu, pevskega zboru za ganljivo nagrobno, ter sploh vsem prijateljem in znancem, ki so spremljali njega telesne ostanke na pokopališče, izreči najpriskrbejšo zahvalo.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Kapela pri Radgoni, dne 29. okt. 1901.

539 1—1

Žalujoci ostali.

Razglas.

Posojilnica v Mariboru podeli za šolsko leto 1901/1902 iz ustanove rajnega gosp. Franca Rapoca visokošolcem

devet štipendij

v znesku po 300 K.

Pravico do teh štipendij imajo dijaki slovenske narodnosti, posebno iz mariborskega in šoštanjkega okraja in tudi taki, ki se po dovršenih naukih pripravljajo za stroge skušnje v dosego doktorata.

Prošnje za štipendije, obložene s krstnimi listi, spričevali ubošva, o skušnjah in z indeksi vlože naj se pri Posojilnici v Mariboru do 20. novembra t. l.

V prošnji naj se tudi omeni, uživa li prosilec že od drugod kako podporo in v kakem znesku.

V MARIBORU, dne 7. novembra 1901.

560 1—1

Ravnateljstvo.

Na debelo. * Na drobno.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izberi.

Opozarja na svojo veliko zalogo traverz, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stran.šča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavebnih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Čistilnice ter drugi poljedelski in vinorejski stroji

iz najbolj slovečih tovarn po zelo nizkih cenah.

355 7

Velika izber železnih nagrobnih križev.

Postrežba točna. * Nizke cene.

Novo!

Molitvenik
Sveto opravilo.

Za mladino in tudi za odrasle.

Spisal

Jožef Čede,
kapelan.

Cena 70 vin., po pošti
10 vin. več.

— Priporoča —

tiskarna sv. Cirila.

Novo!

P. n.

Naznanjam slavnim obiskovalcem gostilne

Jošt-Kreuzberger

v MARIBORU, Koroške ulice,

iz mesta in dežele, da sem prevzel sedaj jaz to gostilno. Trudil se bom vsem ceno in dobro postreči. — Kmetom, ki prihajajo v soboto na sejem, se še posebej priporočam.

Udani

Fran Čirič,
gostilničar.

445 10—6

M. E. Šepec,

trgovec v Ormoži,

priporočam svojo veliko zalogo

manufakturnega in
špecerijskega blaga

kakor železa vsake vrste. — Posebno še opozarjam slavno občinstvo na mnogovrstno izbero sukna, različne barhente, tkanine in platna, odeje, koce, volnene, suknene in svilne robce itd. P. n. občinstvo vabim, da si pri nakupu za jesen in zimo ogleda moje trgovino ter se prepriča o posebno ugodnih cenah.

Z velespoštovanjem

M. E. Šepec.

543 —3

Naznanilo.

Podpisani si usojam naznaniti vsem posestnikom vinogradov, da bom imel koncem tega leta in prihodnjo spomlad veliko množino na suho cepljenih trt, različnih dobrih in čistih vrst cepljenih na Riparijo portalis in Rupestris Montikolo, in sicer:

15.000 Laški rilček — (Wälschriesling)	500 Burgundec beli (Burgunder weiss)
5.000 Zlahtnina — (Gutedel)	500 Burgundec črni (Burgunder blau)
5.000 Traminca — (Traminer)	500 Zastavica rudeča (Zirnfadler)
2.500 Mali rilček (Kleinriesling)	500 Silvanec zeleni (Grüner Sylvaner)
1.000 Tantovina ali Trunta	300 Šipon rumeni (Mosler gelb)
500 Lipovšina bela — (Ranfol weiss)	200 Kavčina črna (Kölner blau)

skupaj 31.500

Vse te trte so dobre rasti, lepo zaraščene in dobro ukoreninjene ter jim je cena:

I. vrste 180 K 1000 komadov

II. vrste 120 K 1000 komadov

I. vrste 19 K 100 komadov

II. vrste 13 K 100 komadov

Oglasiti se je vsaj do 15. januar. prihodnjega leta pismeno ali ustmeno pri

Anton Slodnjak,

499 8—6

trtnarju pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.

pošta **Juršinci** pri Ptuj.**Služba okrožnega zdravnika**

se odda

v Velenju s 1. dec. t. l.

Deželni, okrajni in občinski dohodki znašajo skupno okoli 1300 K; plača kot železniški zdravnik 200 K; tudi pri bolnišnih blagajnah so gotovi dohodki.

Prošnjo je vložiti pri podpisaneu.

Okrožni odbor Velenje.

551 2—2

I. Skasa, predsednik.

Janez Schindler

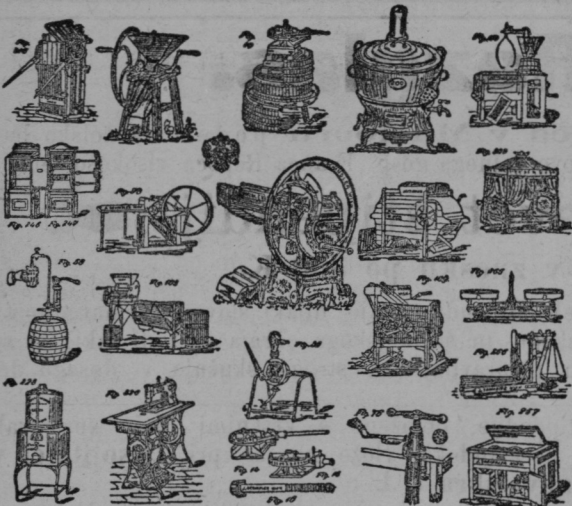
Dunaj III., Erdbergstr. 12.

pošilja zastoj vsakemu cenilniku v slovenskem jeziku. V tistem se nahaja več ko 400 podob različnih strojev in orodja za poljedelstvo, obrt in hišne potrebe. Cene nižje kakor povsod drugod. Pošilja se na poskušnjo. Reelna postrežba se jamči. Plačila prav ugodna. Solidni kršćanski prokupi še iščejo.

Janez Schindler,

c. kr. 15 lastnik privileg.

Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

Na slovenska naročila se slovenski odgovarja.

Za bolne na želodec in stare ljudi. 495

Konjak star, iz domačega vina, pošilja franko 4 stekl. za 6 gold., 2 litra za 8 gld., novi konjak 2 litra za 4'80 gld. **Benedikt Hertl**, grajščak, **Golič** p. Konjicah, Štaj.

1 stekl. za 1 gld. 50 kr. se dobi pri **Al. Quandest**, gosposka ulica, Maribor.**Lesene rakve**

lepše, boljše izdelane in cenejše kakor drugod prodaja

F. WOLF,

pokopalni zavod v Mariboru, Tegetthoffova ul. št. 18 in Blumengasse 12 in 14.

548 12—3

„Vzajemna zavarovalnica“

v Ljubljani Dunajska cesta št. 15 Medjatova hiša

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbi. — Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska.

Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

524 22

Rojaki zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!**Svoji k svojim.**

Vizitnice

vsakojake vrste

priporoča

tiskarna sv. Cirila.

Jožef Brandl,

izdelovalec orgelj

24-12 v Mariboru

se priporoča za stavbe orgelj vsake velikosti po najboljših sistemih. — Prevezam tudi prenovljenje, popravke in uglasbenje orgelj. — Spričevala od zgotovljenih orgelj so na razpolago.

Adventna knjiga!

Tiskarna

sv. Cirila v Mariboru

Koroške ulice 5

priporoča

Premišljevanje

o življenju našega Gospoda J. Kristusa za vse dneve celega leta.

Po francoskem izvirniku poslovenili mariborski bogoslovci.

Oba zvezka v usnje vezana veljata 8 kron.

Ostanki od sukna 40 do 50% cenejši!

Pri nakupovanju 464 10

manufakturnega in suknenega blaga

se opozarja na **tvrdko**

Worsche & Deu

Maribor pri „škofu“ Gosposka ul. št. 3, Maribor

Novozidani prodajalni prostori I. nadstopje

Sukno za prevlako pohištva, preproge, odeje, koci, robci, zaloga belega damasta, tkanine in platna. — Najnovejše sukno za obleke in barhenti. Na drobno in na debelo.

Zelo nizke cene.

Odeje iz atlasa in satina izgledajo kot svila samo 3-90 gl.

Pri kmetijski razstavi v Riedu 1901 najvišje odlikovanje z zlato svetinjo.

Novo!

Podkove za vole

patent. Zehetbauer.

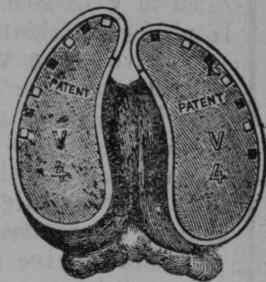
Neobhodno potrebno za posestnike, gospodarstva, pivovarne, žganjarije itd.

Glavno zastopstvo: 455 25-5

Echinger & Fernau

DUNAJ XV, Neubaugürtel 7 in 9.

Prospekti na zahtevanje.

Novo!

Razglas.

Pri okrajnem zastopu šmarskem je oddati

službo okrajnega živinozdravnika

z letno plačo 1200 K.

Ponudniki morajo svojo sposobnost dokazati z verodostojnimi spričevali in morejo biti popolnoma vešči slovenskega, oziroma sploh slovanskega in nemškega jezika.

Ponudbe do 15. decembra t. l. podpisanemu okrajnemu zastopu. — Vstop dne 1. januarja 1902.

Okrajni odbor Šmarje,

557 2-1

dne 6. listopada 1901.

ANTON KOLENC

trgovec v Celju

kupuje vsako množino lepega prediva, suhih gob itd. Sploh vse deželne pridelke po najvišjih cenah.

Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani.

Prospekt.

Zvesta svojim v lanskej okrožnici navedenim načelom, pričenja „Ljubljanska kreditna banka“ po svojem enoletnem obstanku, v katerem je prav dobro uspevala, svojo prvo akcijo v večjem obsegu; namreč ustanovitev „Delniške družbe združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“.

Posrečilo se nam je skleniti s posestnikom obeh imenovanih pivovaren pogodbo, ki nam omogočuje spremeniti obe podjetji, katerih izdelki so na Južnem Štajerskem in — zadnji čas tudi na Kranjskem splošno priljubljeni, v delniško družbo.

V to svrhu ukrenemo potrebne korake, da dosežemo od vlade dovoljenje za ustanovitev delniške družbe pod imenom:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“,

katero namen bi bil, obe pivovarni od sedanjega posestnika gospoda Simona Kukeca v Žalcu kupiti in nadalje voditi.

Pivovarna v Žalcu je izdelala po uradnem zapisniku v času

od 1. oktobra 1898 do 30. septembra 1899	hl	8.935.—
1. „ 1899 „ 30. „ 1900	„	6.590.—
1. „ 1900 „ 30. „ 1901	„	6.396.—
pivovarna v Laškem trgu pa v istem času	hl	10.780.—
	„	11.970.—
	„	11.270.—

torej v obeh pivovarnah v zadnjih treh letih povprečno na leto 18.653 hektolitrov piva.

Skupna mera obeh objektov znaša

6 ha 26 ar 17 m², od katerih pripada na Žalec
1 „ 15 „ 16 „, in na Laški trg
5 „ 11 „ 1 „.

Na tem površju zavzamejo poslopja v Žalcu 33 ar in 14 m², v Laškem trgu pa 47 ar in 50 m².

Glede cenitve obeh objektov obrnili smo se do gospoda Bohumila Stanka, pivovarnika in predsednika velike delniške pivovarne v Nuslah pri Pragi, nadalje do gospoda Jana Novak-a, družabnika trdke Novak & Jahn, tovarne za opravo pivovaren v Pragi-Bubna, katera oba uživata najboljši sloves v čeških pivovarniških krogih.

Oba gospoda odzvala sta se radovoljno našemu povabilu ter se mudila meseca junija poleg dveh naših zaupnikov v Žalcu in v Laškem trgu, ogleduje si natanko obe pivovarni. Iz njunega strokovnega poročila posnemamo sledeče:

Pivovarna v Žalcu je urejena za letno izdelavo 8000 hektolitrov piva.

Varnica je napravljena za 40 hl litja in zelo praktično izvedena; potrebno vodo daje vodnjak v pralnici in je kakovost te vode za izdelavo piva izvrstna.

V kvasilnici je dvajset sodov za kvašenje à 20 hl; kleti za zalogo imajo pa prostora za 2800 hl.

Sladarnice so tri manjše podzemeljske in jedna večja nadzemeljska.

Po nazoru izvedencev se letna produkcija piva v Žalcu z malimi investijskimi stroški lahko zviša na 15 000 hl. V ta namen morala bi se na že rezervovanem prostoru sezidati nova sladarnica in popolniti klet za zalogo po načrtu, ki je že izgotovljen.

Pivovarna v Laškem trgu ima varnico za 70 hl litja, in novo dosti dobro izpeljano kvasilnico s 24 sodi za kvašenje.

Kleti za zalogo imajo prostora za 4500 hl, so v dobrem stanju in opremljene s primernimi ledenicami.

Sladarnica je na levem bregu reke Savinje v hiši, v katerej je tudi pivovarniška restavracija.

Potrebno vodo dajo trije studenci, katerih dva sta na lastnem svetu, tretji glavni in najvišje ležeči pa na tujem svetu; vendar je vporaba istega zemljeknjižno zavarovana.

Pri sedanjih uredbi kvasilnice in kletij za zalogo se lahko sklepa na letno najvišjo produkcijo 14.000 hl; vendar bi bilo po nazoru gospodov izvedencev mogoče s primernim zveksanjem

kletij in z napravo nove sladarnice v neposredni bližini glavnih objektov zvišati produkcijo do 25.000 hl.

Glede plodnosti obeh pivovaren si dovoljujemo na kratko sledeče navesti:

Cena izdelovanja piva v obeh pivovarnah pride povprečno na K 15.20 za 1 hl (v tej ceni so obseženi že vsi stroški za režijo in amortizacijo) prodajna cena je pa K 19.25; tedaj ostane pri vsakem hektolitr K 4.15 dobička, pri čemer se niti ne računa, da je za pivo v steklenicah veliko večja.

Kakor spredaj navedeno, znaša letna poprečna produkcija obeh pivovaren 18.653 hl. Ako se vpoštevata 12 % tno osušenje, ostaja za prodajo 16.425 hl piva in to množino je računati pri sestavljanju kalkula za plodnost podjetja.

Na podlagi predloženih števil in nameravanega delniškega kapitala v neobhodno potrebnem znesku K 600.000 bi se že pri neizpremenjeni produkciji obrestoval delniški kapital z 11.3 %, ter sta naša izvedenca trdno prepričana, da poslovni uspehi obeh pivovaren s spredaj navedeno izprembo in s spretnim vodstvom postanejo še mnogo ugodnejši.

Gospoda izvedenca cenita obe pivovarni s posestvom vred, nadalje všteti vso opravo, sode za zalogo in prevažanje, vendar brez fundusa instruktusa na K 500.000. Fundus instructus, pivo, slad in hmelj bilo bi posebej upoštevati.

Gospod Simon Kukec, posestnik trdke S. Kuketz, se nam nasproti zavezuje, da prepusti novi delniški družbi obe svoji pivovarni v Žalcu in v Laškem trgu z vso opravo, kakor spredaj navedeno, nadalje z vsem fundusom glasom dveh inventarijev, katera imamo v rokah, za skupno svoto K 550.000 in se izjavlja pripravljenim udeležiti se z jedno tretjino delniškega kapitala pri novi delniški družbi.

Z ozirom na to, da se bode moralo prevzeti tudi pivo in zaloga drugega blaga še posebej, zvišal se je delniški kapital na K 600.000, razdeljen v 3000 popolnoma vplačanih se na imejtelja glasečih delnic po K 200, od katerih prevzame 1/3, to je 1000 delnic à K 200 tedaj za K 200.000, gospod Kukec kot plačilo, tako da ostane za subskripcijo samo 2000 delnic à K 200.

Priglasila za delnice podjetja pod trdtko:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“ sprejema

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
od 20. oktobra do všteti 15. novembra t. l.

in veljajo za subskripcijo naslednji pogoji:

1. Vsak subskribent dobi glasom svoje prijave pripadajoče delnice v nominalni vrednosti, to je à K 200.
2. Pri subskripciji se mora vložiti za vsako podpisano delnico K 40 kavicije, katera se obrestuje od dne vplačila do 31. marca 1902 po 4 %; ostalih K 160 je plačati po prejemu oblastvenega dovoljenja za ustanovitev te delniške družbe v obrokih, katere bode določila „Ljubljanska kreditna banka“. Ako bi se ostali znesek vplačal po 31. marca 1902, je zavezan vsak subskribent plačati ob enem 5 % tekočih obresti od tega dneva naprej.
3. Delnice so udeležene že pri poslovanju od 31. marca 1902 nadalje.
4. V slučaju, da bi kak subskribent v določenem roku ostalih K 160 z odpadajočimi obrestmi pri blagajni „Ljubljanske kreditne banke“ ne vplačal, konča njegova pravica do subskribiranih delnic, ter je „Ljubljanska kreditna banka“ opravičena razglasiti, da je vplačana kavicija zapadla.
5. Po dovršenem vplačilu subskribiranih delnic bodejo se iste izročile gospodom delničarjem s tekočim dividendnim kuponom opremljene in na imejtelja se glaseče delnice.
6. Po preteku za subskripcijo določenega roka in po dovršenem razdelitvi bode „Ljubljanska kreditna banka“ obvestila subskribente, koliko delnic je odpadlo na njihove prijave.
7. Ako bi se nameravana delniška družba, iz katerega vzroka koli najdalje do 1. oktobra 1902 ne ustanovila, je „Ljubljanska kreditna banka“ zavezana pri njej vplačane kavicije s 4 % obrestmi od dne vplačila p. p. subskribentom vrniti, s čemer se pravica do izročitve delnic in zveza k prejemu taistih konča.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1901.